

хопівською читання ■ подкопаївські читання ■ подкопасівські Читання ■ подкопаївські читання
ниня ■ подкопаївською Читання ■ подкопасівським читання ■ подкопаївські читання ■ подкопаївською
читання ■ подкопаївською Читання ■ подкопасівською читання ■ подкопаївською читання ■ под-
Міністерство культури України ■ подкопаївською чи-
тання ■ подкопаївською читання ■ подкопаївською читання ■ подкопаївською читання ■ под-
Український центр культурних досліджень

Український центр культурних досліджень

XI КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ЧИТАННЯ

ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА ПОДКОПАЕВА

ВОЛОДИМИРА ПОДКОПАЕВА

Секція 2

ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ РОЗМАЙТЯ ФОРМ КУЛЬТУРНОГО САМОВИРАЖЕННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Керівники секцій:

Різник Олександр Олександрович, кандидат мистецтвознавства, завідувач лабораторії, вчений секретар УЦКД;

Андрес Ганна Олександрівна, кандидат історичних наук, завідувач лабораторії УЦКД, доцент КНУКіМ.

Секретар секції:

Черниш Маріанна Олегівна, асистент кафедри рисунка та живопису КНУТД, здобувач НАКККіМ.

*Бойко Ірина Миколаївна,
асpirант НАКККіМ (м. Київ, Україна)*

АСПЕКТИ ФУНКЦІОNUВАННЯ МИСТЕЦТВА АКАДЕМІЧНОГО СПІВУ В СУЧASNІХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ УМОВАХ

Протягом останніх двадцяти років український соціокультурний простір зазнав кардинальних змін. Стverдження української державності, перехід до ринкових відносин, набуття громадянських свобод відбувалися в умовах внутрішньої політичної та економічної нестабільності. Ринкові умови привели до значного соціального розшарування, появі нових ціннісних орієнтацій та комерціалізації культурно-мистецьких послуг. Ззовні Україна опинилася під впливом світових глобалізаційних процесів, що ускладнили культурний розвиток суспільства. Ці умови сприяли поширенню тенденцій до спрощеності задоволення духовних потреб у бік розважальних жанрів, загострили противіччя між класичним та масовим мистецтвом, що викликalo занепокоєність у наукових та музичних колах.

До висвітлення актуальних проблем розвитку української культури та музичного мистецтва звертались діячі мистецтва, науковці, громадські діячі. Серед розглянутих питань – складність існування класичного мистецтва у ринкових умовах, відсутність належного ринку праці для музикантів, недостатність фінансування та державної підтримки класичного мистецтва, проблема падіння інтересу публіки до класичних жанрів.

Мистецтво академічного співу належить до класичного виконавського мистецтва. Воно не набуло такого поширення, як естрадний спів, але

має довгу історію, традиції та своїх прихильників. Сольний академічний спів розвивається переважно в оперному та камерно-концертному жанрах та напряму залежить від їх стану.

Дослідники українського оперного мистецтва приходять до висновку, що сучасний стан оперного жанру в Україні можна вважати кризисним. Серед найбільш важливих проблем, що впливають на стан української опери – зниження інтересу до класичної музики, проблеми творчого розвитку співаків, оновлення репертуару оперних театрів, недостатня кількість спеціалізованих популярних музичних видань та нестача професійної полеміки з актуальних проблем, соціально-економічна нестабільність та глобальні фінансові кризи.

Висуваються пропозиції щодо популяризації оперного жанру та академічного співу за досвідом європейських країн. Пропонується знаходити нові форми концертної діяльності, підвищувати престиж відвідування оперних вистав, рекламиувати оперних співаків та композиторів, залучати оперних виконавців до різноманітних шоу, вводити традиції виступів оперних артистів на відкритих концертних майданчиках, створювати сумісні концертні виступи класичних та естрадних співаків, активніше висвітлювати оперні вистави та концерти у пресі та ЗМІ.

Незважаючи на несприятливі соціокультурні умови, завдяки небайдужості професіоналів та ентузіастів було зроблено чимало кроків для покращення ситуації.

Відбулися зміни в законодавстві України. Були прийняті «Закон України про культуру», «Закон України про телебачення та радіомовлення», закони «Про гастрольні заходи в Україні» та «Про театри та театральну справу».

Сьогодні одним з важливих неузгоджених юридичних питань є прийняття закону про спонсорську підтримку класичного мистецтва. Закон України «Про благодійництво та благодійні організації», прийнятий у 1997 році та доповнений новими положеннями у 2002 році, вже не відповідає вимогам часу. Прийняття «Закону України про меценатство та спонсорство» поки залишається на стадії обговорення.

Серед актуальних питань, що потребують вирішення в юридичній площині, є проблема працевлаштування музикантів, що стала особливо важливою в сучасних умовах євроінтеграції. В Україні відчувається нестача структур, що організовують концерти, відсутня система агенцій та менеджерів, яка могла би опікуватись працевлаштуванням академічних співаків. Відсутність належної соціальної захищеності артистів також сприяє відтоку українських співаків за кордон. Діячі музичного мистецтва, особливо співаки з досвідом роботи в закордонних театрах, висувають пропозиції щодо переходу оперних театрів на контрактну основу. В ній є як переваги, так і недоліки, тому в Україні ця система має як прихильни-

ків, так і супротивників. Чи можна її адаптувати до українських умов, чи надасть вона поштовх для нового якісного рівня розвитку академічного співу, повинні вирішувати професіонали.

За часі Незалежності активізувались процеси інтеграції та міжкультурної комунікації. Поширились міжнародні культурні контакти, збільшилась кількість гастролей та концертів вітчизняних співаків за кордоном. В Україну з виступами приїздили всеєвітньо відомі оперні зірки – П. Домінго, М. Кабальє, Дж. Норман, Д. Хворостовський, А. Нетребко, артисти Маріїнської опери та багато інших. До постановок оперних вистав в українських театрах заполучались іноземні фахівці – італійський режисер І. Нунціата, американський диригент А. Бриттан та режисер Д. Моргауз. При італійсько-українській співпраці був проведений міжнародний фестиваль «Ave Verdi» до відзначення урочистостей з 200-річчя Дж. Верді та цикл концертів «Золоті сторінки італійської музики».

Процеси інтеграції України до європейського простору відбилися і на сфері освіти. З приєднанням України до Болонського процесу у 2005 році модернізація вищої освіти спрямовується на досягнення рівня європейських стандартів навчання. Перехід на кредитно-модульну систему в культурно-мистецькій освіті не отримав всебічної підтримки фахівців та потребує вдосконалення. Широкому колу проблем, пов'язаних із дослідженням сучасної культурно-мистецької освіти в Україні, присвячені праці О. Безгіна, І. Бернадської, О. Дацко, І. Кочерян, В. Реді, В. Рожка, О. Успенської.

Українська вокальна школа забезпечує високий рівень професійної підготовки виконавців, про що свідчать численні перемоги вітчизняних співаків на престижних міжнародних конкурсах. Також до України приїздять навчатись співу з інших держав, переважно з Китаю та Японії.

За останні часи швидко поширювались та технічно вдосконалювались засоби масової інформації та комунікації – супутникове, кабельне телебачення, інтернет, CD, DVD, що надало нові можливості для навчання, творчих контактів, емоційних вражень від прослуховування музики, спілкування та реклами. Створення спеціального українського інтернет-порталу академічної музики «Music-Review Ukraine» створило додаткову можливість спілкування з однодумцями та отримування інформації про музичні події.

Сприяють популяризації класичної музики та академічного співу радіопередачі з запрошенням видатних співаків у прямі ефіри на каналах Українського радіо – «Обрій», Промінь», «Культура», «Радіо Ера», а також новий телевізійний проект «Зірки в опері».

Значний внесок у популяризацію мистецтва академічного співу та вияву талантів створюють численні вокальні конкурси і фестивалі для виконавців різних вікових груп і різного професійного рівня. По всій Україні

відбуваються конкурси, присвячені пам'яті видатних співаків – ім. І. Алчевського «Алчевський дебют» у Харкові, ім. В. Бобицького у Луцьку, ім. Б. Гмирі у Києві, ім. М. Кондратюка – «Пісенний край» у Полтаві, ім. С. Крушельницької та Т. Терен-Юськіва у Львові, ім. А. Нежданової в Одесі, ім. О. Петрусенко у Херсоні, ім. І. Козловського, ім. І. Маланюк у Івано-Франківську, ім. А. Солов'яненка – «Солов'їний ярмарок» у Донецьку, ім. І. Паторжинського у Луганську. Серед найбільш відомих, також фестивалі й конкурси «Голос України», «Bel canto», «Поліська рапсодія», «Голоси майбутнього», «Donbas Modern Music Art», «Viva la voce», «Victoria», «Нові імена України», «Солоспів», «Українське бельканто», «Весняна рапсодія», «Мистецтво ХХІ століття», «Контрасти», «КиївМузикФест», «Прем'єри сезону», «У Чорного моря», меценатський проект «За духовне відродження України», програма Українського фонду культури «Нові імена України» для підтримки молодих талантів, проект «На Україну повернусь», «Українські зірки в світі».

Метою проведення фестивалю «Сходи до неба», який щорічно проходить у м. Києві за участю визнаних зірок оперного мистецтва, є вирішення проблеми побудови в Києві сучасного акустичного концертного залу – Будинку музики.

Позитивні зрушения, що відбуваються, незважаючи на труднощі, ведуть до подальшого розвитку мистецтва академічного співу як видатного явища культури.

Секція 2

Проблеми збереження розмаїття форм культурного самовираження в умовах глобалізації

<i>Бойко І.М.</i>	
АСПЕКТИ ФУНКЦІОНАВАННЯ МИСТЕЦТВА АКАДЕМІЧНОГО СПІВУ В СУЧASНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ УМОВАХ	98
<i>Горенко Л.І.</i>	
ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ШЛЯХЕТСТВА XIX СТ.	101
<i>Гумарова Э.С.</i>	
РАСШИРЕНИЕ ОБРАЗНО-СЕМАНТИЧЕСКОЙ СФЕРЫ В ПЕСНЯХ И РОМАНСАХ М. ХАЛИТОВОЙ	107
<i>Зосін О.Л.</i>	
СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКА ДУХОВНА ПІСЕННІСТЬ ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТ ХРИСТИЯНСЬКОГО САКРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА	111
<i>Литовка Я.В.</i>	
«WORLD-MUSIC» ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	114
<i>Павельчук І.А.</i>	
НАСЛІДУВАННЯ КОНЦЕПТІВ ПОСТІМПРЕСІОНІЗМУ В КРАЄВИДАХ ГАВРИЛА ГЛЮКА	122
<i>Присяжна Н.В.</i>	
СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ТУРИЗМ»	125
<i>Різник О.О.</i>	
ДО ПИТАННЯ ПРО ПОПУЛЯРИЗАЦІЮ МУЗИЧНОЇ СПАДЩИНИ: ДОСВІД КІЇВСЬКОГО ІНСТИТУТУ МУЗИКИ ІМ. Р.М. ГЛІЄРА	128
<i>Томашевська М.О.</i>	
ПРИЧИНИ Втрати АРХІТЕКТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ САКРАЛЬНИХ СПОРУД М. НОВОМОСКОВСЬКА	132
<i>Фабрика-Процька О.Р.</i>	
НАПРЯМКИ ВИВЧЕННЯ ЛЕМКІВСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ ХХ–ХХІ СТ.	136
<i>Секція 3</i>	
Теорія та методика мистецької освіти: проблеми й перспективи розвитку	
<i>Афоніна О.С.</i>	
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ «СОЛЬФЕДЖЮ» В УКРАЇНСЬКІЙ ПРОГРАМІ ТА НАВЧАЛЬНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХХІ СТОЛІТТЯ	148
<i>Боднар Г.В.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ	153